



Daniek Nijland  
Keisa Meyjes

**Deelsessie Balans & Inwoners**  
Kennisupdate LIVE - 29 februari 2024



**KENNISCENTRUM**  
.....  
**KUSTTOERISME**



# Welkom!

.....

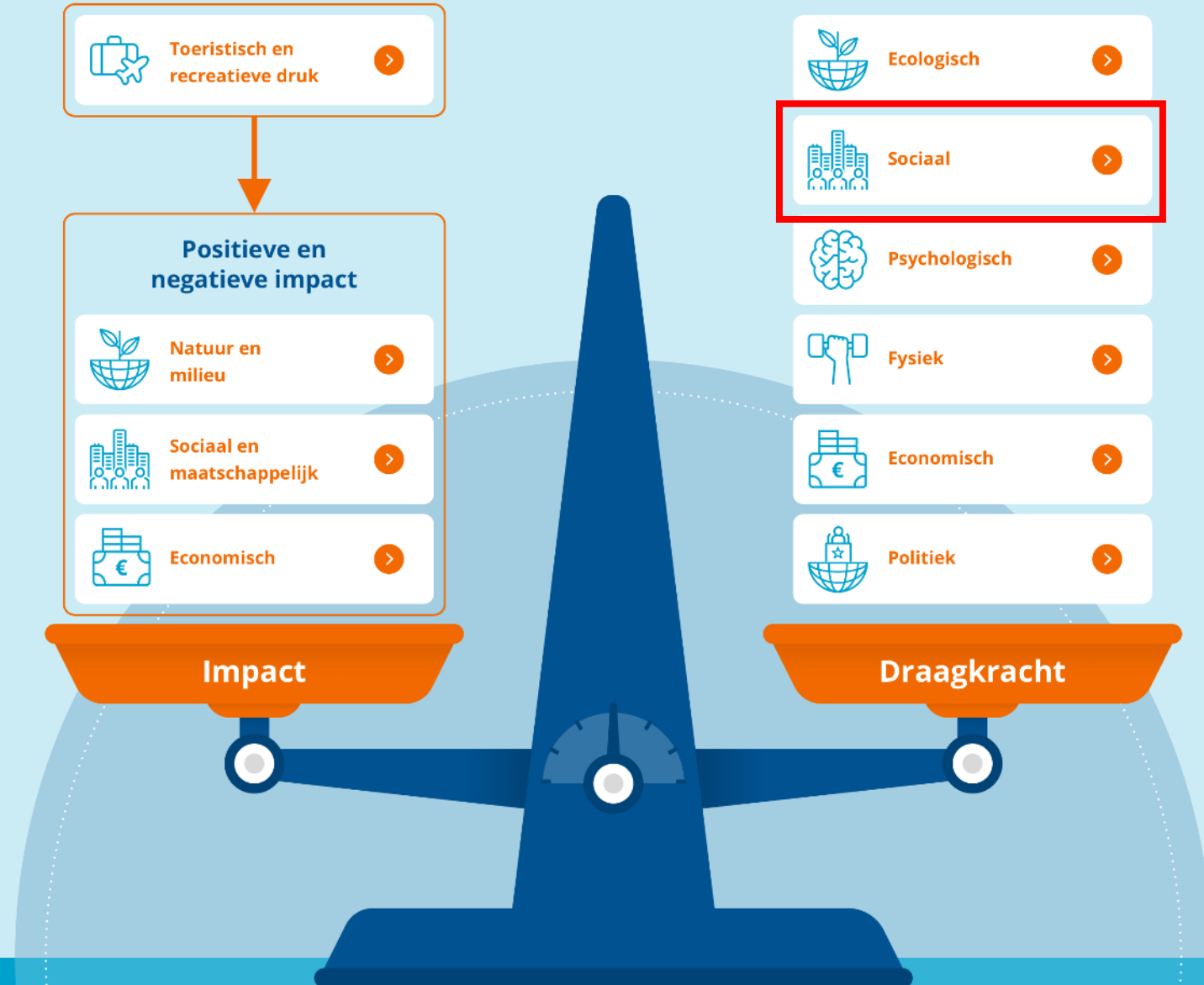
Misschien cliché, maar toch... Wooclap!

# Impact versus draagkracht

## De weegschaal

### Relevante vragen:

- Hoe is het gesteld met het draagvlak voor toerisme?
- Hoe kijkt de inwoner aan tegen de verschillende soorten 'impacts' (oftewel voor- en nadelen) van het toerisme?
- Hoe wegen inwoners de voor- en nadelen ten opzichte van elkaar?
- Hoe kunnen we de voordelen zo groot mogelijk maken en de nadelen zo klein mogelijk houden?



# In deze sessie...

---

## Draagvlak voor toerisme onder inwoners

- Terugblik belangrijkste resultaten Zeeuws onderzoek 2022
- Leerervaringen: wat kunnen we ermee, wat is waardevol, wat moet anders?
- Toepassing in onderzoek Schouwen-Duiveland dat binnenkort start

## Bewonersprofijt

- Samenwerking op landelijk niveau
- Bevindingen tot nu toe: wat is bewonersprofijt en uit welke onderdelen bestaat het?
- Praktijkvoorbeeld Schouwen-Duiveland door Ruurt van der Wel (SESD)
- Lopend onderzoek 'Meten van bewonersprofijt – Verkenning van indicatoren en methodieken

# Draagvlak voor toerisme onder inwoners

---

# Aanleiding en doel van het onderzoek

---

## Een objectief onderzoek voor heel Zeeland

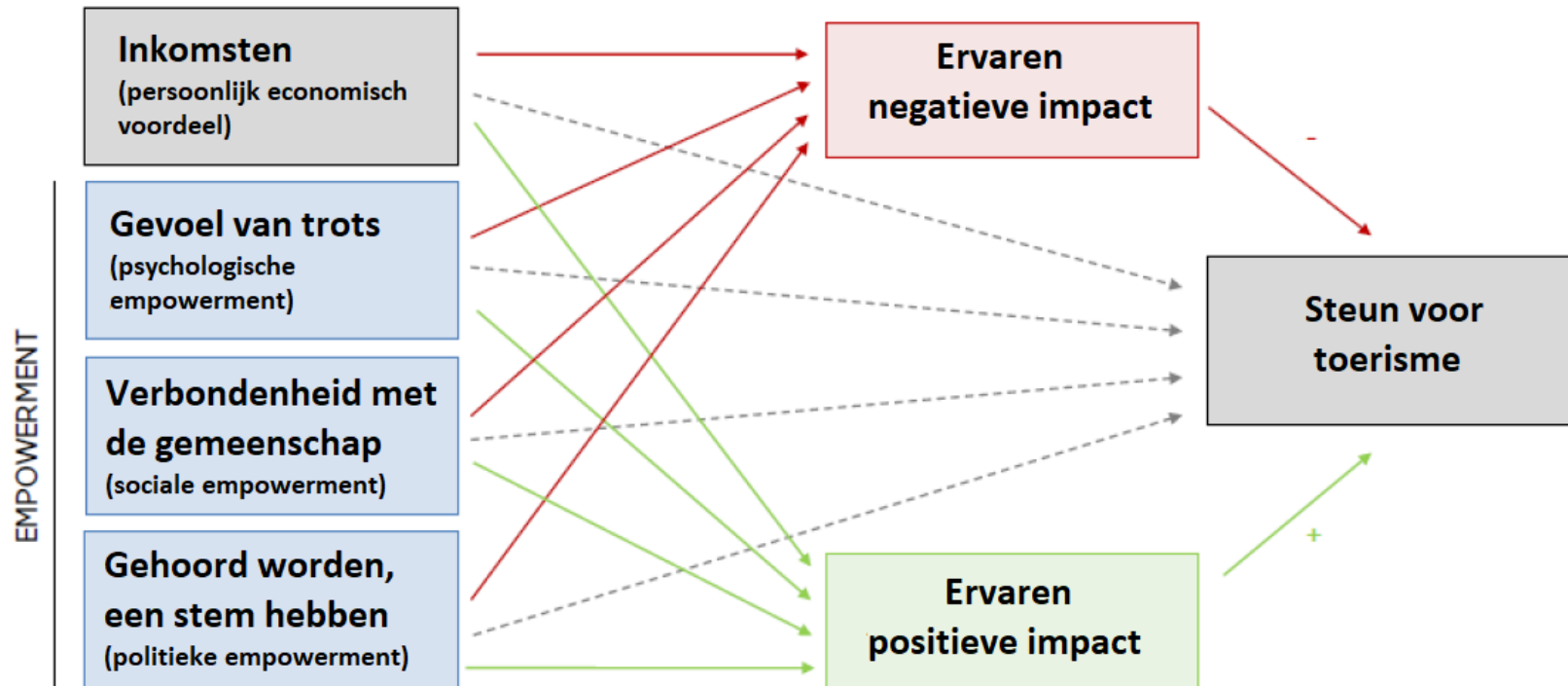
- Toerisme is belangrijk voor Zeeland, toch is de publieke opinie niet altijd positief
- Van toerisme als doel, naar toerisme als middel: de inwoner centraal
- Op objectieve wijze vaststellen in welke mate inwoners van Zeeland het toerisme steunen, hoe zij de positieve en negatieve effecten van het toerisme ervaren en welke factoren daarop van invloed zijn.
- Kansen en uitdagingen signaleren die kunnen worden aangepakt, zodat inwoners zoveel mogelijk de meerwaarde van het toerisme ervaren.

## In 2019 voor het eerst uitgevoerd, in 2022 herhaald

- In 2019 bleek dat 70% van de Zeeuwen het toerisme steunde
- Ondertussen: coronacrisis, Bestemming Zeeland 2030
- Hoe is het nu?

# Aanpak

## Resident Empowerment through Tourism Scale (RETS-model)



# Belangrijkste resultaten

---

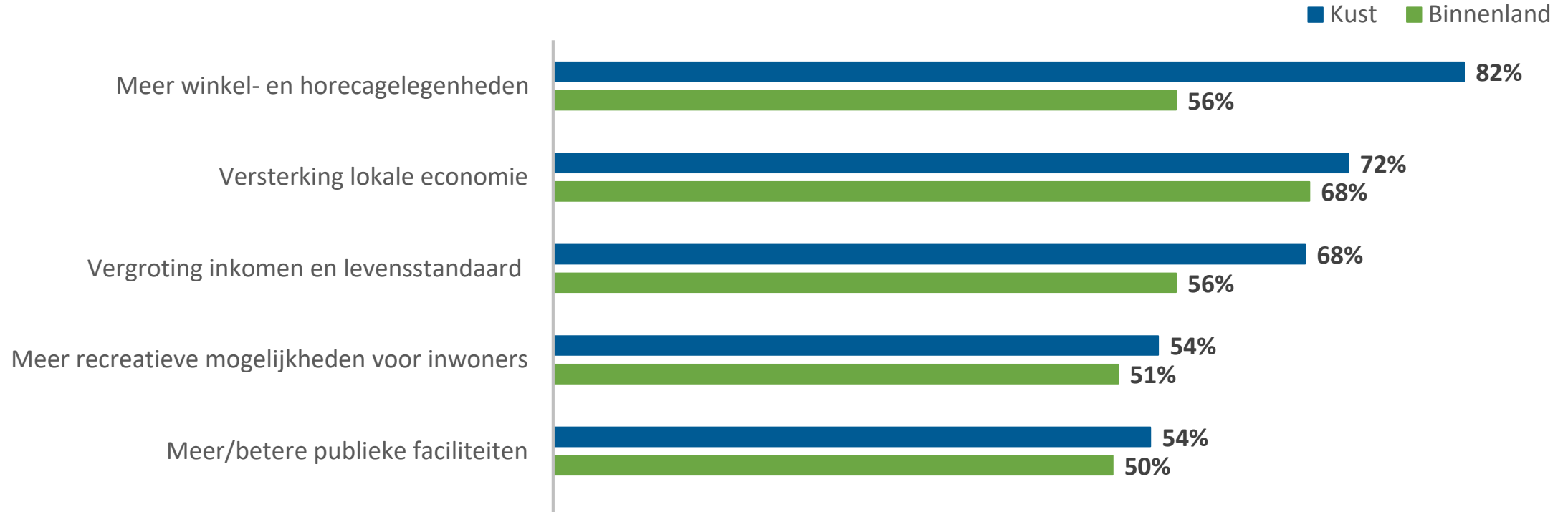
- Meest ervaren voordelen
- Meest ervaren nadelen
- Weging voor- en nadelen
- Steun
- Vergelijking 2019
- Verklarende factoren

## Beeld van

- 4 gemeenten aan de kust (Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Sluis, Veere)
- 4 gemeenten in het binnenland (Borsele, Kapelle, Reimerswaal, Tholen)

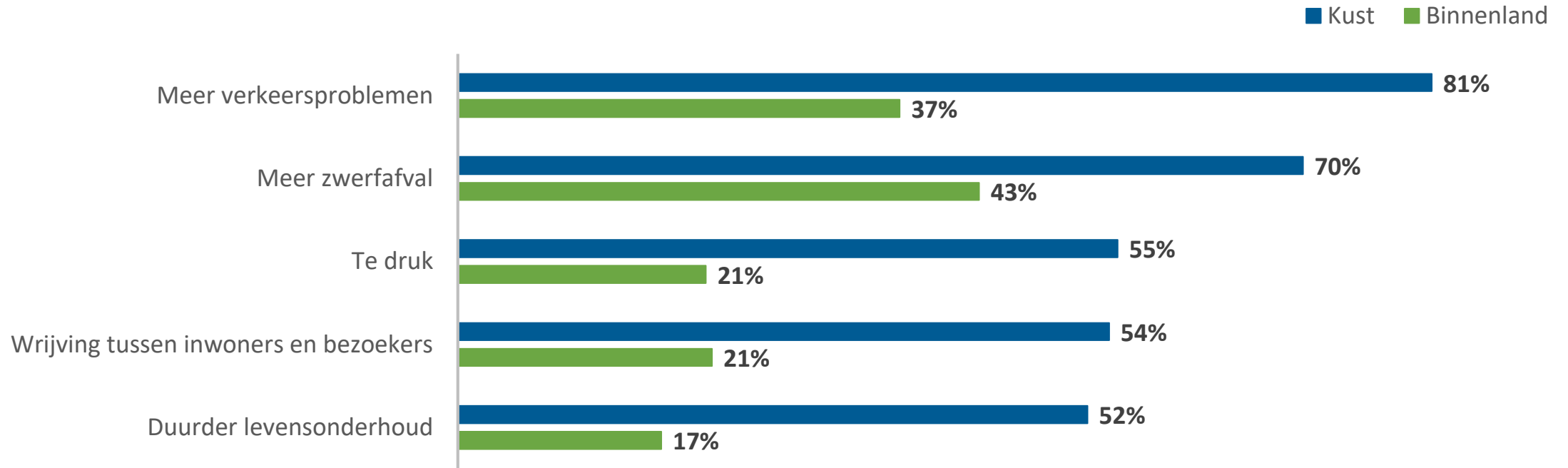


# Welke voordelen ervaren inwoners van het toerisme?



Onderzoek in 8 Zeeuwse gemeenten, totaal ruim 5.400 respondenten, 2021-22

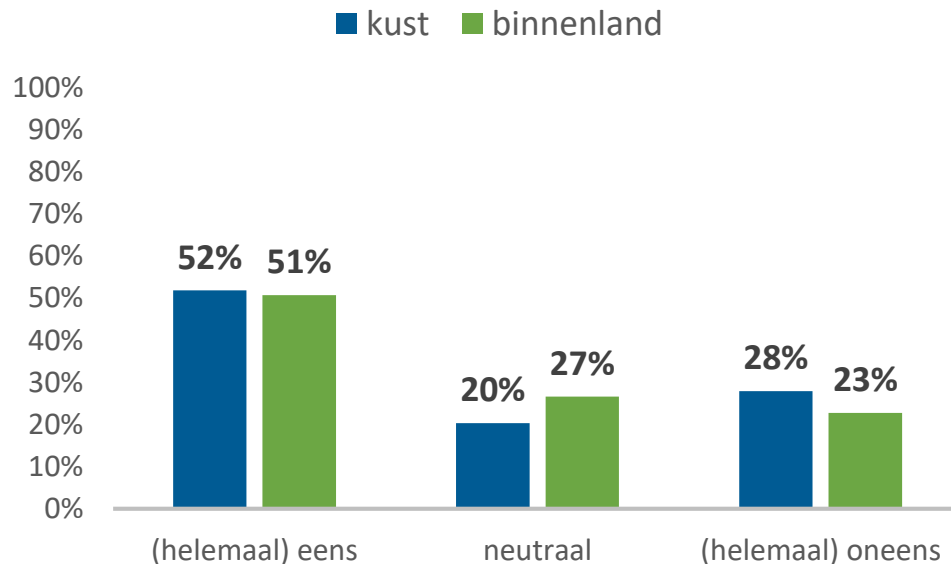
# Welke nadelen ervaren inwoners van het toerisme?



Onderzoek in 8 Zeeuwse gemeenten, totaal ruim 5.400 respondenten, 2021-22

# Wat weegt zwaarder: voor- of nadelen?

## De voordelen van toerisme in mijn gemeente wegen zwaarder dan de nadelen

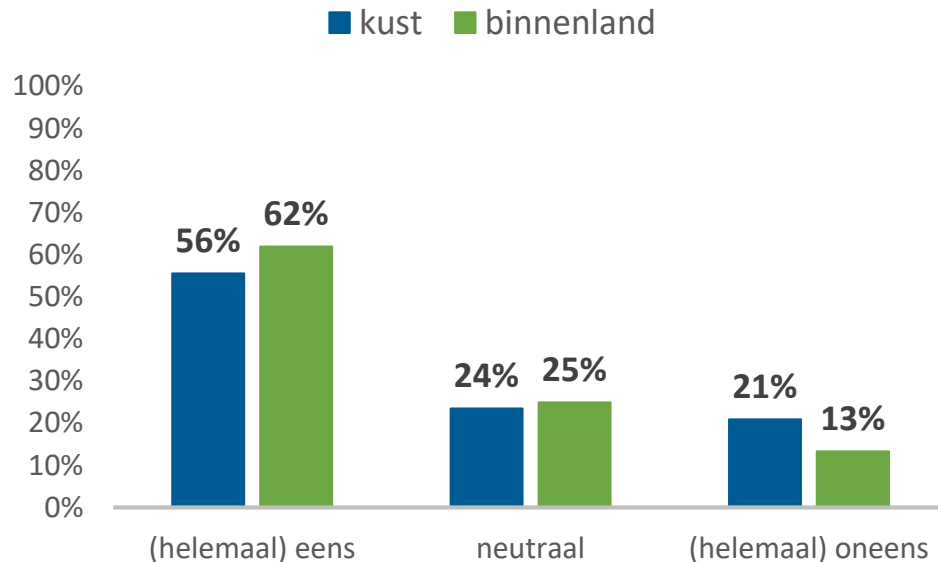


- Iets meer dan de helft van de inwoners vindt dat de voordelen zwaarder wegen dan de nadelen.
- We zien geen grote verschillen tussen kust en binnenland.

Onderzoek in 8 Zeeuwse gemeenten, totaal ruim 5.400 respondenten, 2021-22

# Wat betekent dit voor de steun voor toerisme?

**Ik steun toerisme en ik wil dat het belangrijk blijft in mijn gemeente**



- Zowel aan de kust als in het binnenland steunt een meerderheid van de inwoners het toerisme.
- In het binnenland is de steun voor toerisme iets groter dan aan de kust.
- Ongeveer een kwart van de inwoners staat neutraal tegenover het toerisme.

Onderzoek in 8 Zeeuwse gemeenten, totaal ruim 5.400 respondenten, 2021-22



# Vergelijking met 2019

Tabel 3 Gemiddelde score op het element steun voor toerisme, 2019 en 2022

	2019	2022
Sluis	3,6	3,3
Tholen	3,7	3,5
Veere	3,6	3,3

Tabel 5 Gemiddelde score op het element ervaren negatieve impact, 2019 en 2022

	2019	2022
Sluis	3,3	3,5
Tholen	2,7	2,9
Veere	3,4	3,5

Tabel 4 Gemiddelde score op het element ervaren positieve impact, 2019 en 2022

	2019	2022
Sluis	3,4	3,1
Tholen	3,5	3,3
Veere	3,6	3,3

- Vergelijking enkel mogelijk voor 3 gemeenten.
- In elk van deze gemeenten is de steun voor toerisme in 2022 afgenomen ten opzichte van 2019.
- Ook de ervaren positieve impact scoort lager, terwijl de ervaren negatieve impact juist is toegenomen.

# Verklarende factoren

---

- Achtergrondkenmerken als geslacht, leeftijd en herkomst: geen aantoonbare invloed.
- Werkzaam in sector: wél grote invloed.
- Hogere ervaren positieve impact = meer geneigd om het toerisme te steunen, en andersom.
- Ervaren positieve impact heeft sterkere relatie met steun dan ervaren negatieve impact.
- Geen directe relatie tussen mate van steun en toeristische intensiteit, wel indirect via ervaren negatieve impact.
- Daling steun 2019-2022:
  - Drukker: aantal bedden en overnachtingen is toegenomen
  - Inwoners ervaren nu meer nadelen en minder voordelen dan in 2019

## Hoe nu verder...

---

- Voordelen van toerisme worden herkend, maar wel zorgen over toenemende nadelen.
- Gemeenten nemen resultaten mee in besluitvorming en zoeken bijv. verdieping door het gesprek aan te gaan met inwoners.
- Wij ontwikkelen de vragenlijst verder door. Binnenkort start tweede editie van het onderzoek op Schouwen-Duiveland.
  - N.a.v. feedback op vorige edities, vragenlijst drastisch ingekort en vragen eenvoudiger gemaakt
  - Slechts 18 van de 44 stellingen uit het RETS-model terug laten komen
  - Ontstane ruimte benut om verder in te zoomen op:
    - Een meer complete set van positieve en negatieve impacts
    - Nog specifiek gericht op de ervaring van de inwoner zelf
    - Weging van voor- en nadelen
    - Houding ten aanzien van eventuele overlast



Vragen over dit deel, of reacties hierop?

---



# Bewonersprofijt

---

# Ambitie: toerisme heeft meerwaarde voor inwoner

---

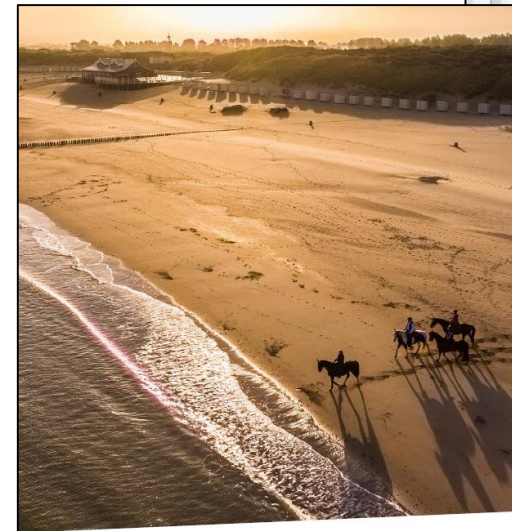
## Perspectief Bestemming Nederland 2030

“In 2030 heeft iedere Nederlander profijt van het toerisme”

## Toekomstbeeld Bestemming Zeeland 2030

“De inwoners van Zeeland kennen en ervaren de meerwaarde van de vrijetijdssector voor de Zeeuwse samenleving en omgeving.”

Het doel is niet een zo groot mogelijk draagvlak,  
maar een zo hoog mogelijke positieve impact



Toekomstbeeld Bestemming Zeeland 2030



**KENNISCENTRUM**  
**KUSTTOERISME**

# Kennisvragen die hiervoor beantwoord moeten worden

---

- Wat verstaan we onder bewonersprofijt?
- Uit welke onderdelen bestaat het?
- Hoe meet je het?
- Wat kunnen we doen om profijt te bevorderen?

# Zeeland vertegenwoordigd in landelijke samenwerking

---



Jeroen Klijs (Buas)

Karoline Wiegerink (Hotelschool Den Haag)

Jan Huizing (Hotelschool Den Haag)

Daniek Nijland (HZ Hogeschool Zeeland)

Yvonne Cornax (Marketing Drenthe)

Wendy Weijdema (MarketingOost)

Ruurt van der Wel (Eilandmarketing  
Schouwen-Duiveland)

Thijs de Groot, Evelien Visser, Anne-li  
Schydrowski, Bram Straatman en Ginger  
Weerheim (NBTC)



**KENNISCENTRUM**  
.....  
**KUSTTOERISME**



## Bewonersprofijt uitgelegd door het NBTC

---



# Wat is bewonersprofijt?

---

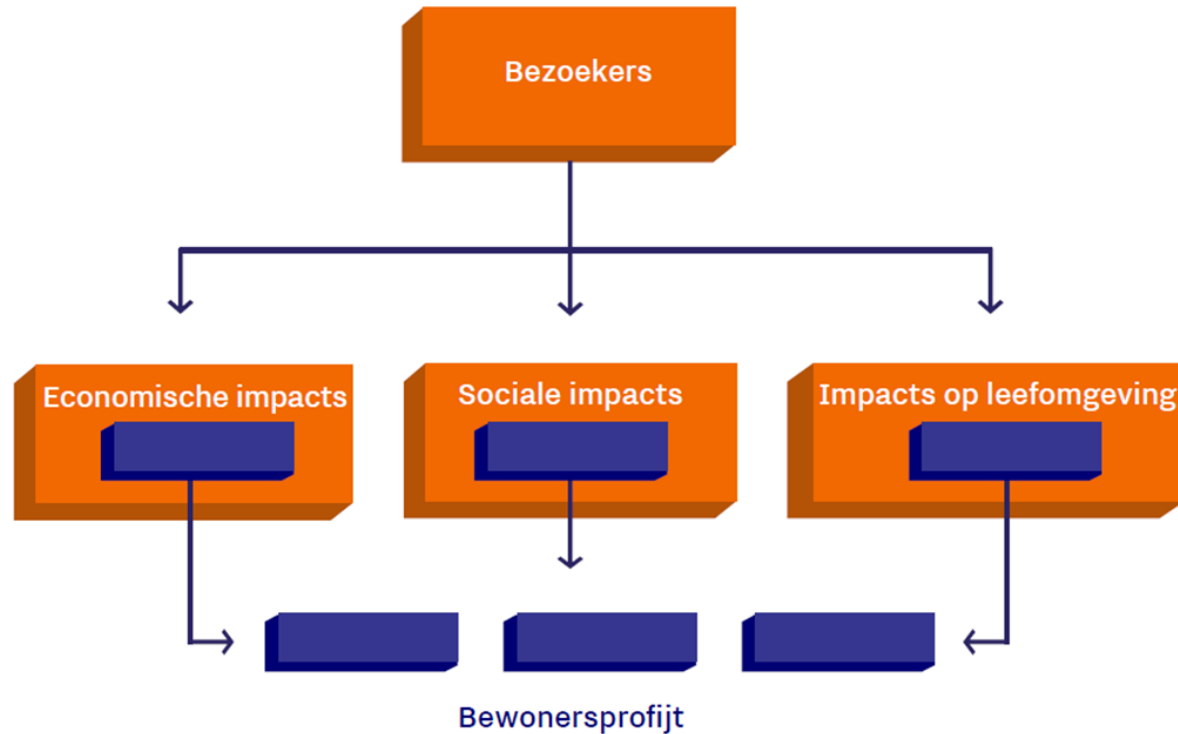
*“De aanwezigheid van bezoekers op een plek en de activiteiten die zij hier ondernemen hebben impact op een bestemming. Bewonersprofijt gaat over het deel van die impact dat meerwaarde oplevert voor de bewoners.”*

- Brede definitie van toerisme
- Profijt is niet hetzelfde als steun, maar kan hier wel aan bijdragen
- Profijt is niet hetzelfde als betrokkenheid, maar betrokkenheid kan wel zorgen voor profijt
- We benaderen profijt in ruime zin; waarde, nut, baat, voordeel etc.



# Wat is bewonersprofijt?

---



Deel van impacts met  
meerwaarde voor bewoners

- Feitelijk en/of gepercipieerd?
- Individueel en/of collectief
- Bewust/onbewust



KENNISCENTRUM  
KUSTTOERISME





**EILANDSCHOUWEN**  
**MARKETINGDUIVELAND**

Ruurt van der Wel





## Inwonersprofijt: Borging en kennisvergaring

- Goedgekeurd meerjarenplan opgesteld in opdracht van ondernemers(verenigingen)
- In opdracht van gemeente Schouwen-Duiveland beleidsmatige doelstelling van Eilandmarketing SD
- Inwonersonderzoek KCKT en model NBTC als vertrekpunt
- Inwoners (en dorpsraden) primaire doelgroep en gesprekspartner →  
Zitting in Raad van Advies, spreker relevante lokale bijeenkomsten, ‘koffie met inwoners’
- Projectleider werkgroep ‘inwonersprofijt’ vanuit agenda toerisme Schouwen-Duiveland
- Onderdeel Landelijke koplopers groep inwonersprofijt NBTC → theoretisch model
- Eilandmarketing SD als onderdeel van groot onderzoek met BUAS, Hotelschool Den Haag en HZ/KCKT





## Inwonersprofijt: communicatie / beeldvorming / lobby

- Beeldvorming doorn in het oog → rol media (negatief en onvolledig)
- Contentstrategie op basis van de doelstellingen
- Opkomst van data → voorkomen van ‘onderbuikgevoeldiscussies’
- Stakeholdermanagement → gesprekken gemeente, ‘politiek’, brancheverenigingen
- Eigen kanalen → geen propaganda, wel feelgood → Inwonersmagazine / Zuunig op weze



# magazine voor inwoners

- Trots faciliteren
- Veel (on)bekende koppen
- Open bedrijvendag
- Overzicht toeristische faciliteiten open in winter
- Feitenpagina







# HELP HET STRAND SCHOONMAKEN TIJDENS DE SCHOUWSE JUTTERDAGEN



EEN SCHOON STRAND... DAAR MOETEN WE 'ZUUNIG OP WEZE!'  
**7 | 8 | 9 AUGUSTUS 2023**

Help je mee het strand schoonhouden? Zo voorkomen we samen dat afval in zee waait en plastic soep wordt of dat vogels of andere dieren het opeten of erin verstrikt raken. Word Held van het Strand! Help een handje tijdens de Schouwse Jutterdagen.

## KIES JOUW LEUKSTE JUTTERACTIVITEIT

Elke activiteit duurt zo'n anderhalf uur. Welke actie kies jij?

### 1. GA METERS MAKEN!

Onder begeleiding van De Bende van het Strand ga je bewapend met afvalgrijpers, vuilniszakken en handschoenen anderhalf uur lang zoveel mogelijk afval rapen op het strand. Voor alle leeftijden.

### 2. DOE DE STRAND-VONDSTEN BINGO!

Onder begeleiding ga je op zoek naar strandvondsten van natuurlijke en niet-natuurlijke materialen. Je kunt ze afvinken op jouw speciale strand Bingokaart, lever die na afloop in en ontvang een prijsje! Leuk voor alle leeftijden, extra gezellig met families.

### 3. KOM AFVAL MONITOREN

Onder begeleiding van NME SD ga je afval monitoren en vastleggen. Leg je vondsten vast met de gratis Litterati-app en lever zo een bijdrage aan beter onderzoek naar zwerfafval. Zo pakken we het zwerfafval-probleem bij de bron aan.

Vanaf 8 jaar, met je eigen smartphone.

Download in de AppStore

Download in Google Play store



NIEUWE QR-CODES

Super leuk dat je wilt komen helpen! We zien je graag op één van onderstaande locaties. Daar kies je uit één van de drie acties.

**MAANDAG 7 AUGUSTUS**  
10.00 u verzamelen bij P-terrein Maireweg 9, 4328 GR Burgh-Haamstede

**DINSDAG 8 AUGUSTUS**  
10.00 u verzamelen bij strandovergang Luiweg, Strand Renesse-West

**WOENSDAG 9 AUGUSTUS**  
10.00 u verzamelen bij strandovergang Kijkduin, Rampweg, Strand Renesse Oost

@opschouwenduiveland  
#opschouwenduiveland

NIEUWE QR-CODE

SCHOUWENDUIVELAND

www.opschouwenduiveland.nl



SCHOUWENDUIVELAND



# 'Kom in oktober maar terug'

*Ontdek de plek op Schouwen-Duiveland*

Tegen een weekendje Zeeland zeggen wij nooit nee. De kustlijn is er prachtig, de natuur ongeërgd en de dorpjes overgeërfd. Geen betere plek om je te laten verrassen door de Zeeuwse gastvrijheid dan op het eiland Schouwen-Duiveland: uitgestrekte stranden, kilometerlange fietspaden en sfeervolle havenstadjes. *Let's go!*

### Zalig op zee

De tijd dat je helemaal naar de Waddenzee moest om Nederlandse zeehonden te spotten, ligt gelukkig al even achter ons. Vol ongeluld en met een lege SD-kaart in onze camera stappen we dus in Bubbels aan boord van de MS Onrust. Een passagierschip dat zich qua benaming helemaal kon inteven in hoe we ons vroelden toen we voor het eerst onze zeehonden aantroffen. Maar door de vriendelijke ontvangst, de zachte deining van de Oosterschelde en – toegegeven – misschien ook door de lekkere frietjes aan boord, maakte de onrust al snel plaats voor plezier, verfrissing en spanning. De eerste vrolijke zeehonden letten dan ook niet lang op zich wachten en we zagen ook enkele prachtige bruinvisen (nog maar geruit kleine dolfijnen) aan de oppervlakte verschijnen. Een super-magische belevenis. Tip: boek een excursie met laag water. De zeehonden komen dan even uitrusten op de zandbanken, waardoor je meer kans hebt om ze goed te kunnen zien in onze rivier!

**HEERLUK HELDER**  
Onze uitvalsbasis was Hotel Helder, een charmant boutique-vertel in Renesse, aan de rand van een natuurgebied. Het hotel felt zeeën saltes en is best wel chic en huiselijk, dus voldeden we er ons meteen op ons gemak. We slapen heerlijk in de donzige lussbedden en genieten van een zalig nachtwoon. De verwarmde vloer is ochtends gewoond door, dankzij het 3-0-camer-ontdkt dat net een beetje anders was. Denk aan mango-las, eggs benedict, gember shots ... maar ook de klassieke croissants en lekkere Zeeuwse kaas ontbraken niet. Hier komen we terug! *husthelier.nl*

## Goedweekend

**GROEN? DOEN!**  
Niets beter dan de dag op een sportieve manier beginnen, dus trokken we nog voor het ontbijt onze stapel schoenen aan voor een stellige tocht in het groen. Op het meest zuidelijke puntje van het eiland vind je Boswachterij Westerschouwen. Het grootste bos van Zeeland bleek een heerlijk waaier van kronkelende paden, sleg helleme dennen en verrassende natuur. Ondanks onze slaaploos spotten we toch enkele statige damherten en grazende reeën, goed voor een uilem geluksgevoel op de zonlugschicht. Waar we helemaal happy van werden, was dat het bos gewoond doorloopt tot op het strand. Volgende keer kunnen we dus 3 ochtands gewoond lekker zonnen (of uitslapen) op het strand en 3 middags een heerlijk tochtje maken in de schaduwrijke bossen van Westerschouwen.  
Meer natuurtips ontdek je via [opschouwenduiveland.nl](http://opschouwenduiveland.nl).

**GO WITH THE FLOW**

Wij je het eiland eens op een andere manier ontdekken? Dan is suppen een heel fijne manier om de zee op te gaan. Wat ons betreft is het een sport die het midden houdt tussen ontspanning en ontspanning win-win dus! Als je nog niet z'n ervaren sup-eiheid bent, dan is een tochtje op het Grevelingemeer misschien eerder je ding. Bij Meer Outdoor kan je namelijk ook huren waarmee je op je gemak op verkenning kan gaan. Mooi meegenomen je strand er alle siergevoelen mee, benes, boek, rug en armen. Durf je al iets meer aan? Dan kan je op de Noordzee ook eens een tochtje de golven bij Brouwersdam proberen te trotseren. Surf sup! *meeroutdoor.nl*

### 3x gezellig in Zierikzee

**Zierikzee is een heel gezellig havenstadje waar je overdag naar hartelust kan shoppen en de dag 's avonds afsluit op een van de vele eetadressen. Wij spotten drie leuke adressen:**

- ↳ **Cadeautjes die n't iets anders zijn worden we bij Plooi.** Hier hoor je leuke geschenken voor groot en klein van speelgoed tot hippe woonaccessoires en hebbedingen, en van lippe dekmatt tot funky flesdief of storen stormlamp voor op je terras. Binnend of 3/ hier met lege handen weer naar buiten wandelt. *vanpooi.nl*
- ↳ **Voor bijzondere woonaccessoires en servies best je bij Mien Doms.** dan weer aan het juiste adres. Je vindt er spullen van leuke merken als H&Ving, Bloomingsville en Fest Amsterdam. De hele onderneming is maatschappelijk verantwoord opgericht, dus hier kan je eerlijk shoppen zonder schuldgevoel. *miendoms.nl*
- ↳ **Dineren deden we in de mooie tuin van De Zeeuwse Hamel.** Je waait je er zo in het zuiden van Frankrijk, dankzij de tafeltjes die linksin doorheen de tuin staan en de buitenbar waar je zelfgemaakte limonades en ishee tevoorschijn toveren. We proberen er van heerlijk mediterrane, huisgemaakte ravioli met salsa, en we sluiten amariëk af met pastas de nata en heel lekkere duindoornlimonade. Naarwee wel een tafeltje, want haar loopt het snel vol. *dezeewsehamel.nl*



#jordanranfaer #jordanranfaerphotography #belgianphotographer #reisblogger #belgiantravelblogger #travelblogger #fotograaf #fotografie

15 u. Vertaling weergeven

**opschouwenduiveland** 🍷🍷🍷

53 m. 1 vind-ik-leuk Reageren

👍👎🔍🗑️

**thxagency** en 74 anderen vinden dit leuk

15 UUR GELEDEN



# SCHOUWEN DUIVELAND

*Ruurt van der Wel, directeur Eilandmarketing Schouwen-Duiveland, deelt elke maand inzichten in de werkzaamheden, onderwerpen die ons bezig houden of bijzondere gebeurtenissen. Daarnaast deelt Jorne Kap elke maand vol bewondering een verhaal over één van de bedrijven op het eiland.*

## Het hele jaar door trouw(en)?

Mijn collega Jorne stond pas in lichte paniek aan mijn bureau. Nu dacht ik dat het kwam doordat haar bruiloft naderde en ze de ringen vergeten was te bestellen. Gelukkig bleek dat niet het geval. Haar zorg zat in het feit dat we de komende maanden weinig kunnen communiceren over aankomende evenementen, met name in de naderende feestmaand en kerstvakantie. Is dat zo'n groot probleem? Daarover verschillen de meningen.

Evenementen bieden voor zowel inwoners en bezoekers de mogelijkheid om hun vrije tijd aangenaam door te brengen. Tijdens de rustigere maanden kunnen ze dienen als bezoekreken om meer mensen naar ons eiland te trekken. Voor ondernemers vormen ze ook nog een welkome aanvullende inkomstenbron. In de regel staan ze hier dus positief tegenover. Maar vraag je het aan de inwoners, dan krijg je zeer uiteenlopende antwoorden. Waar de een het gevoel heeft in de wintermaanden in een spookdorp te wonen ('verschrikkelijk'), geeft de ander juist aan het fijn te vinden om ook eens alleen op straat of door de natuur te lopen. Een levendig evenementenaanbod in deze periode gaat uiteraard ook niet meteen voor topdrukte zorgen, maar vergoot in algemene zin wel vaak de leefbaarheid.

Het is één van de weinige momenten waar ik een conflict voel tussen onze twee doelstellingen: spreiding van toerisme over het jaar én het eiland en het draagvlak (begrip) onder inwoners voor toerisme verhogen. Als we even een blik werpen op de evenementenkalender van dit jaar zien we een duidelijke piek van juni t/m september. Denk aan Visserijdagen, Havendagen maar ook aan evenementen zoals Kunstschouw en Festival aan Zee. Daar tegenover staat een handjevol evenementen van oktober tot en met april. Deze evenementen trekken doorgaans een ander publiek. Kijk maar eens naar de Strao's in februari en

maart, waar vooral eilandbewoners op af komen. In overleg met de zes Strao-organisaties is ook besloten dat Eilandmarketing het jaarlijkse evenement alleen actief promoot onder eilandbewoners. Zo zijn de evenementen in de herfst- en wintermaanden met name gericht op de lokale bevolking. Mocht u trouwens uw evenement missen op één van de infoschermen of op de website [opschouwenduiveland.nl](http://opschouwenduiveland.nl), meld deze dan aan via [www.eilandmarketingsd.nl](http://www.eilandmarketingsd.nl).

Achter de schermen is er ook mogelijk werk aan de winkel. Als het evenementenbeleid van de gemeente herzien gaat worden, zullen ook wij aanschuiven om onze ideeën over te brengen. Welke ideeën? Geen vergunningen meer voor nieuwe evenementen in het hoogseizoen? Alleen subsidies voor evenementen die bijdragen aan spreiding in tijd en ruimte? Wellicht wat radicaal, maar wat ons betreft zeker iets om samen goed en bewust over na te denken...

Waar u niet over hoeft na te denken is de bruiloft van Jorne. Haar ringen zijn besteld. Zij trouwt in november in hotel Mondragon met Martijn. Overigens was dat een weloverwogen keuze, want ook trouwen buiten het hoogseizoen heeft zijn voordelen. Gelukkig kun je het hele jaar door in de echt verbonden worden. •



Ruurt van der Wel





# Enkele uitgangspunten bij spreiding vanuit inwonersprofiel:

- Verblijfstoerist + daggasten + zon = Topdrukte → in kaart brengen daggast
- Term 'jaarrond' verwarrend
- Focus op de 'ideale gast' → geen campagnes voor 'jeugd', focus op cultuurliefhebber
- In hoogseizoen andere rol → Uitsmeren in plaats van aantrekken → Uitwaaier en Ontdekpaspoort



# Merk in beeld





# Project: Hoe meet je bewonersprofiel?

- Samenwerking tussen NBTC, Hotelschool Den Haag, Breda University of Applied Sciences, HZ Kenniscentrum Kusttoerisme en Stichting Eilandmarketing Schouwen-Duiveland
- Doel:
  - Komen tot set van indicatoren
  - Meetmethoden vergelijken
- Schouwen-Duiveland als proeftuin: 5 experimenten om verschillende methodes voor het meten van bewonersprofiel te testen
- Eindresultaat (begin 2025) is keuzetool met overzicht van methodieken, incl. voor- en nadelen en voorbeelden à la vergelijking meetmethoden dagbezoek

## Vergelijking meetmethoden dagbezoek



Om dagbezoek te kaart te brengen, zijn verschillende methodes voorhanden. Maar welke informatie levert elke methode nu precies op, welke gebruik je in welke situatie en wat zijn voor- en nadelen van elke methode?



### 1 Enquêtes

Methode geeft inzicht in:

- aantal dagbezoekers
- bezoekers-dagbezoek
- bezoekers die weer terugkomen

**Enquêtes van bezoekers als ze een gebied binnengaan**  
(Ingangsenquête)

**Enquête van bezoekers, wanneer zij zich in het gebied bevinden**  
(onderzoeken ter plaats)

**Enquête van bezoekers wanneer zij het gebied verlaten**  
(uitgangsenquête)

**Enquête onder panels van huishoudens**  
Gehel of gedeeltelijk gewijd aan het verzamelen van informatie over toeristisch/recreatieve activiteiten. Kunnen worden uitgevoerd via directe interviews, per mail of telefoon.

**Enquête onder een random steekproef van huishoudens**  
Verschil met de vorige optie is dat er in dit geval geen panel is van mensen die zich vooraf bereid hebben getoond om mee te werken aan dit soort onderzoek.

Vragen over dit deel, of reacties hierop?

---

# Tot slot

---

**Wat neem je mee uit deze sessie? Wooclap!**

**Vergeet je Kennisupdate niet**

**Borrel in het HZ café**

**Rapportage inwonersonderzoek  
steun voor toerisme 2022**



**Rapportage hoe bezoek bijdraagt aan  
bewonersprofijt**



**KENNISCENTRUM  
KUSTTOERISME**